

Báger Gusztáv

Az Alaptörvény közpénzügyi szerepe és hatása

Egy kutató szemével – Az Alaptörvény 10. évfordulóján

Bevezető előadásomban a 10 éves Alaptörvény gazdasági és közpénzügyi jelentőségének bemutatására három lépésben teszek kísérletet: először a közjó szolgálatában az Alaptörvény és a jogalkotás szerepét, majd az Alaptörvénynek a számvevőszéki ellenőrzésre gyakorolt hatását, végül pedig a közpénzügyi szabályozás kiegészítésének és finomhangolásának téziseit ismertetem.

Alaptörvény, jogalkotás, közjó

A közjó emelése számára kiinduló feltételrendszert alkotnak az állami törvények (elsősorban az Alaptörvény), a nemzetközi egyezmények, valamint a fejlődés mozgásterét behatároló belső és külső adottságok, körülmények.

Az egyik ilyen adottság, hogy a magyar jogrendszer alapját képező, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény közvetlen módon nem tartalmazta sem a közjó, sem a közérdek fogalmát.

A másik fontos körülmény az ezredforduló után kialakult kritikus közpénzügyi helyzet volt. A közpénzügyi rendszer kialakult súlyos hiányosságait felismerve az Állami Számvevőszék kutatóintézetében már 2006-ban elkezdtük a fiskális politika szükséges reformját célzó vizsgálatainkat. Ennek eredményeit az *ÁSZ a közpénzügyi modernizációs tézisekben* tette közzé.¹

A tézisek közvetlen célja olyan szabályok és intézmények létrehozása, amelyek átláthatóbbá, kiszámíthatóbbá és hatékonyabbá teszik a közpénzekkel való gazdálkodást mind a nemzetgazdaság és az önkormányzatok, mind az intézmények szintjén.

¹ Állami Számvevőszék 2007.

A végső cél azonban az volt, hogy a közpénzügyi rendszer jobb működése, a pénzügyi egyensúly, illetve az ebbe vetett bizalom növekedése révén javuljanak a versenyképesség, a fenntartható fejlődés és a közjó külső és belső feltételei.

A 15 tézis közül kiemelt tézisekként megemlítem a következőket:

- ♦ a közpénzügyek új, korszerű, a gazdaságpolitika hitelességét növelő rendszerszerű szabályozása;
- ♦ az Alkotmány rögzítse a közpénzekkel való gazdálkodás elveit, blokkokra bontva;
- ♦ a közpénzügyi rendszer kiszámíthatóságához, a közbizalom megteremtéséhez szükséges az alapvető szabályok Alkotmányba foglalása;
- ♦ a szabályozás az államháztartás két szintjét, a központi és a helyi szintet különítse el;
- ♦ a költségvetési egyensúly a fenntartható fejlődés egyik alapkövetelménye;
- ♦ a közpénzügyek tervezése és felhasználása során az „értéket a pénzért” elv érvényre jutását kell biztosítani;
- ♦ a végrehajtó hatalom felelősségének, a jogkövetkezményeknek az érvényesítése szükségessé teszi a közpénzekkel való gazdálkodás konkrét rendelkezésekbe foglalását, hogy a szabályokat megszegők esetében értelmezhetővé váljon a munkajogi vagy büntetőjogi felelősség.

Jóllehet a tézisekkel a meghívott szakértők, köztük a Pénzügyminisztérium és az MNB képviselői is egyetértettek; az ellenőrzési tapasztalatok is bizonyították, hogy a közpénzek gyenge hatékonyságát, a politikai szándékukkal ösztönzött túlköltekezést nem lehet utólag ellenőrzésekkel orvosolni; a tézisek elfogadásának folyamata mégis megrekedt az országgyűlési bizottságnál.

Az átfogó újraszabályozást támogató politikai egyetértés – a koalíciós kormányon belüli megosztottság miatt – nem bizonyult elégségesnek a reformjavaslat elfogadásához. Megállapíthatjuk, hogy a később elfogadott Alaptörvény és jogszabályok létezése bizonyosan lehetővé tették volna a modernizációs tézisek közel teljes körű megvalósulását a gyakorlatban. Ez természetesen azt is jelenti, hogy a tézisek jelentős része – örömünkre – tükröződik az Alaptörvényben és az új közpénzügyi szabályokban.

A 2012. január 1-jétől hatályos Alaptörvény – szemben a korábbi Alkotmánnyal – már tartalmazza a közjó célját, és mellette 6 összefüggésben említi a – közösségi jólét szempontjából inkább eszközjellegű – közérdek fogalmát. A közjővel kapcsolatban az Alaptörvény kimondja: „az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.” Ebből kiindulva a miniszterelnök szavai a közjó aktuális végső céljáról a következők voltak: „2030-ra Magyarország tartozzon az Európai Unió öt legjobb országa közé, ahol a legjobb élni, lakni, dolgozni.”

A két kulcsszó, a közjó és a közérdek alaptörvényi irányadó szerepe feltételezi, hogy a szélesebb körű *magyar jogi szabályozásban* tartalomhordozóként folyamatosan jelen legyenek: sokoldalúan segítsék elő a közjó, e fontos államcél elérését. (Megemlítem, hogy a *közösségi jólét biztosítása* mellett a másik jelentős államcél a *külső és belső védelem fenntartása*, jóllehet ez utóbbival most nem foglalkozunk.)

A 1. táblázatban azt látjuk, hogy a törvényben megfogalmazott célok között a közjó fogalma 7-szer, a közérdek pedig 113-szor szerepel. A további jogforrások közül a kormányrendelet, a miniszteri rendelet és az utasítások esetében a hangsúly inkább a közérdekre irányul, mint a közjóra. Kivétel az Országgyűlés határozata, a kormányhatározat és a köztársasági elnök határozata, amelyek nyomatékossítják a közjó szolgálatát. A közjóból összesen 31, a közérdekből pedig 186 említést találunk.

1. táblázat. *A közjó és a közérdek fogalma használatának gyakorisága a magyar jogszabályokban*

	<i>Közjó</i>	<i>Közérdek</i>
Alaptörvény	1	6
Törvény	7	113
Kormányrendelet	3	30
Miniszteri rendelet	2*	19
Az Országgyűlés határozata	5	4
A köztársasági elnök határozata	2	0
Kormányhatározat	10	5
Utasítás	1**	8
<i>Összesen</i>	<i>31</i>	<i>186</i>

* Mind a kettő EMMI-rendelet.

** Ez az egy MNB-utasítás.

Jóllehet az állami jogalkotás szerepe fontos, de egyrészt a jogi kereteken kívülre is ki kell terjednie a közjó támogatásának, másrészt a jog eszköz bizonyos célok előmozdítása érdekében, de nem az egyetlen eszköz.

Az állam akkor működik megfelelően, ha szolgálatát a közjó érdekében sokoldalúan teszi, ha megteremti a gazdaság számára a fejlődés feltételeit és a szükséges stabilitást. A közjó alapját három elv, a verseny, a szolidaritás és a fenntarthatóság harmóniája jelenti, hiszen az államnak erkölcsileg magasabb rendű célja is van: az egész nemzet, a közjó érdekében történő cselekvés.

A közigazgatás tehát nem technikai jellegű tevékenységet jelent, hanem olyan értékekkel telített *cselekvést, intézményi alkotást, amely a közösségi jólét megteremtésére irányul*. Az erős országhoz, gazdasághoz tehát nélkülözhetetlen a *hatékony közigazgatás, állambáztartás*. Működésüknek nagy szerepe van abban, hogy az ország versenyképes, szolidáris, fenntartható és transzparens legyen.

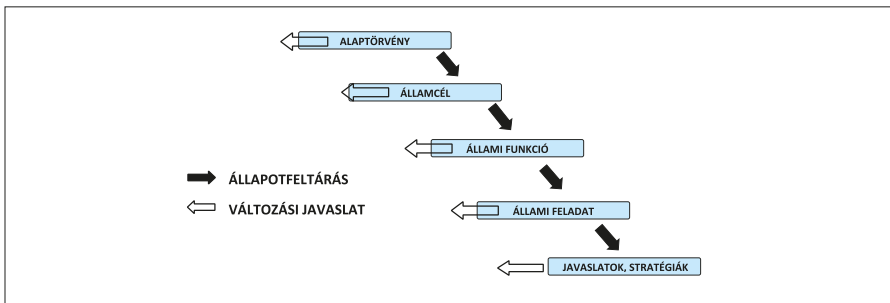
Az Alaptörvénytől a stratégiáig

Hogyan valósulhatnak meg e követelmények hazánkban? Milyen közigazgatási munkafolyamat és hatékonyság képes megalapozni az eredményes kormányzati döntés-előkészítést és döntéshozatalt? Hogyan járulhatnak hozzá ehhez a tudományos kutatások?

E kérdések megválaszolására az úgynevezett lépcsőmodell felhasználásával tegyünk nagyon rövid gondolat kíséretet (1. ábra)! Az ábrán látható, hogy az egyik irányultság a gazdasági és társadalmi állapotok leírása, a másik pedig az érvényesülő hatások és a működési hatékonyság kedvező változására tett *intézkedési javaslatok*.

Államcél

Az Alaptörvény szerinti *két államcél*t az előbb már megismertük. Ebben a két államcélban fejeződik ki az objektív szükséglet, amelyet az állam elérni kíván a folyamatos fennmaradás és fejlődés érdekében. A fenti kérdésekre tehát oly módon adható általános, rövid válasz, hogy az eredményes közigazgatási tevékenység: az alkotmány, az államcélok dallamának végighullámoztatása a döntés-előkészítési és a döntési folyamatokon, egészen a gazdaságpolitikai és költségvetési stratégiák kidolgozásáig.

1. ábra. Az állapotfeltárás és a változási javaslat kapcsolata a döntéshozatalban

Forrás: VARGA 2002 alapján saját szerkesztés, 2020

Állami funkció

Az államcélban kifejezett érdekek ténylegesen az állami funkciókban, *az állami tevékenység fő irányjaiban és területein fejeződnek ki, valósulnak meg*. Itt már a rögzülésen van a hangsúly, és nem a követelményeken, a „kell” megnyilvánulásain, ahogyan az államcél esetében indokolt. Ebből következően kiemelkedő jelentőségű azoknak a (statisztikai, ellenőrzési, közvélemény-kutatási, tudományos felmérési stb.) információknak a szerepe, amelyek az állami funkciók működéséről és társadalmi hatásairól tájékoztatnak. Ez a „visszacsatolás” teszi lehetővé az államvezetés számára a gazdasági és társadalmi változásokat szolgáló döntéshozatali javaslatok kidolgozását.

A szakértői értékelés és felmérés céljaira az Állami Számvevőszékben korábban folyó kutatások számára a *funkciócsoportokat* úgy módosítottuk, hogy figyelembe vettük a globalizációnak a funkcióra gyakorolt hatását is. A kialakított 14 állami funkciócsoportot a 2. táblázat szemlélteti, mégpedig sajátos csoportosításban, úgy mint *minimális funkciók, közbülső funkciók és aktivizáló funkciók*.

2. táblázat. *Az állami funkciók csoportjai*

<i>Minimális funkció</i>	
1	Védelem, törvényesség és rend
2	A tulajdonjogok biztosítása és védelme
3	Makrogazdasági irányítás
4	A közegészségügyi ellátás biztosítása
5	Szociális kohézió (a szegények helyzetének javítása)
6	A nemzetközi (globális) együttműködés erősítése
<i>Közbülső funkciók</i>	
7	Externáliák érvényesítése az oktatásban és a képzésben
8	Externáliák érvényesítése a környezetvédelemben
9	Az oktatás megfelelő minőségének biztosítása
10	A verseny és a monopóliumok szabályozása
11	Nyugdíjbiztosítás, családtámogatás, a munkanélküliek ellátása
<i>Aktivizáló funkciók</i>	
12	A versenyképesség erősítése
13	Jövedelem-újraelosztás
14	Állami (pénzügyi) ellenőrzés

Forrás: BÁGER 2006 alapján saját szerkesztés, 2020

A felmérések alapján az állami funkciók típusaira vonatkozóan azt az eredményt kaptuk a 2008–2009. évi nemzetközi válság utáni helyzetre, hogy az aktivizáló funkciócsoportból *a versenyképesség erősítése* a leggyengébb láncszem; a minimális funkciócsoportból *a makrogazdasági irányítás, a közegészségügyi ellátás biztosítása és a szociális kohézió*; a közbülső funkciócsoportból pedig az *externáliák érvényesítése az oktatásban, a képzésben, valamint az oktatás megfelelő minőségének biztosítása*.

Az állami funkciók e korábbi felméréseinek felidézésével arra kívántam rámutatni, hogy újból célszerű lenne ilyen vagy hasonló felmérést elvégezni: egyrészt a korábbihoz képest megváltozott helyzet, egyes funkciók (például a makrogazdasági irányítás) kedvezőbb helyzetének bemutatása, másrészt a jelenből kiindulva az előremutató intézkedési irányok megalapozása érdekében.

Állami feladat

A közigazgatási tevékenység negyedik szintje az állami feladat, illetve az állami feladatok összességének elvégzése. Itt a tevékenység már részletesen értelmezett, olyan mélységben, ahogyan például az állami költségvetés finanszírozza az állam sokirányú tevékenységét. Ennek esetszáma 3000–3500 közöttire becsülhető, szemben – esetünkben – a 14 állami funkcióval. Ezt a vizsgálati szintet *a szakpolitikák szintjének* is lehet tekinteni, az állami feladatokból alkotott tevékenységcsoportokat pedig *szakpolitikáknak* (például a vidékfejlesztés, a környezetpolitika és az államadósság-menedzselési politika). E gazdasági és társadalmi állapotok és politikák elemzésével megállapíthatók azok a mélyebb, tartalmi kölcsönös összefüggések, amelyek az egyes szakpolitikák között léteznek, és nélkülözhetetlenek az előremutató döntések megalapozása számára.

Indokolt és célszerű, hogy ezek az elemzések *a közös problémamegoldás optimalizálásának szellemében* járuljanak hozzá – a civil szféra aktív bevonásával – a konkrét társadalmi és gazdasági szükségletek kielégítéséhez. E feladatok megoldása szinte állandóan megújuló kihívást jelent nemcsak a közigazgatás mindennapjai, de a kutatások számára is. Az e területen folyó kutatások közül megemlítem azt az ígéretes kutatást, amely a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen az ösztönzőállam-modell felhasználásával – Parragh Bianka vezetésével – vizsgálja a különféle állami feladatok megoldásának optimális módjait.²

Továbbá felhívom a figyelmet az előremutató, 2021-ben készült *Magyarország Úrstratégiája* című dokumentumra,³ amely sokoldalúan értelmezi a technológiai

² Lásd PARRAGH 2019; PARRAGH–KIS 2021.

³ Külvgazdasági és Külügyminisztérium 2021.

fejlődés, az űrszektor, a versenyképesség, a fenntarthatóság és a tudásalapú társadalom összefüggésrendszerének, valamint a társadalom magasabb életminőségének, a közjónak a harmóniáját. Következésképpen, a stratégiában hat alkalommal felvetődik a közjó jelentősége.⁴

Javaslatok, stratégiák

Az állami funkciókból és az állami feladatokból kiinduló közigazgatási és kutatási programok megvalósításának rövid távú eredményei lehetnek a gazdaság- és szakpolitikák, a kormányzati programok, a központi és önkormányzati költségvetések számára tett jobbítási (reform) javaslatok; közép- és hosszú távon pedig a versenyképességet javító és a fenntartható fejlődést ösztönző stratégiák kidolgozása.

Alaptörvény, számvevőszéki ellenőrzés

Áttérve az előadás második témakörére, a vázolt intézményi alkotási folyamatokhoz *az Alkotmány új és a korábbiánál szélesebb körű felhatalmazásokat adott az Állami Számvevőszék számára*, elismerve eredményes tevékenységének hozzájárulását az állam működéséhez.

Alapvető jelentőségű változás az is, hogy *az Alaptörvény magasabb szintre emelte a közpénzügyek tárgykörét*, és a közpénzekről szóló fejezetében rendelkezik a központi költségvetést, az államadósságot, a nemzeti vagyont, az átláthatóságot, a közteherviselést, a Magyar Nemzeti Bankot, a Költségvetési Tanácsot, valamint az Állami Számvevőszéket érintő alapvető, garanciális szabályokról.

A közpénzügyi fejezet fő elveként a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás követelményét rögzítette. A közpénzügyek felértékelődése jelentősen tovább növelte az ÁSZ szerepét: a kiemelt célok védelme állandó elemként beépült a számvevőszéki tevékenységbe.

A megváltozott jogi környezet *másik fontos ösztönző erejét* az Alaptörvényen nyugvó új sarkalatos *ÁSZ-törvény 2011. évi elfogadása* jelentette a Számvevőszékben folyó alkotómunka számára.

Ez az ösztönző hatás elsősorban *négy területen* nyilvánult meg és járt eredménnyel.

⁴ Lásd továbbá PARRAGH et al. 2021.

- Ezek közül elsőként említem *az erősebb jogosítványok garantálását*, ami lehetővé teszi, hogy az ellenőrzések ne maradjanak következmények nélkül: kötelező lett az ellenőrzött szervezetek számára a feltárt hiányosságok megszüntetését szolgáló *intézkedési tervek készítése*.
- A második terület *az ÁSZ függetlenségének megerősítése*. Ez – az elvégzett tudományos nemzetközi összehasonlító elemzések eredményeivel is összhangban – megfelel a nemzetközi szervezetek (IMF, ENSZ és az INTOSAI, az Állami Számvevőszékek Nemzetközi Szervezete) *függetlenségi standardjainak*. Összhangban az INTOSAI limai nyilatkozatával, az ÁSZ alapítását, jogállását markánsan az Alaptörvény határozza meg. Az alkotmányos jogrend részét képező ÁSZ a *szervezeti függetlenség* tekintetében is egybevág a limai nyilatkozat követelményével. Ez állítható a *személyi* és a pénzügyi függetlenségről is.
- Az új ÁSZ-törvény harmadik hatásterülete az *integritás*, az *etikus vezetés* és az *átláthatóság erősítése*.

Az ÁSZ Kutató Intézetében folyó kétéves kutatási és előkészítési munka után az ÁSZ 2009-ben indította el széles körű kutatásokkal megalapozott, nagyszabású *Integritás Projektjét*.⁵ E projekt létrejöttét az ÁSZ elnökei, Kovács Árpád és Domokos László, a legnagyobb mértékben támogatták, néha – természetesen – alkotó szakmai viták eredményeként. Ezzel olyan szélesre tárult az Állami Számvevőszék kapuja, hogy kifért rajta egy korrupciós kockázatokat hét éven át, ismétlődően feltáró kérdőíves projekt az állami intézmények önkéntes részvételével, amely a korrupció üldözése helyett az integritás erősítését, ezzel a korrupció megelőzését állította középpontba. Így az ÁSZ elő tudott állni azzal a jelentős javaslattal is, amely 2012-ben az integritási megközelítésen alapuló, a *Közigazgatás Korrupció-megelőzési Kormányprogramjában* öltött testet. Szélesebb értelemben a jelképes ajtón keresztül terjedni kezdett az *integritási kultúra* is, amelynek szellemisége – a szervezeti integritáson keresztül – az Alaptörvényben megfogalmazott társadalmi értékeket erősíti.

Az Integritás Projekt a közintézmények és csoportjaik számára a 2011–2017 közötti időszakban folyamatosan értékes, előremutató információkat nyújtott a korrupciós kockázatok és az azokat ellensúlyozó kontrollszintek nagyságáról és változásáról. Ezek alapján fontos következtetések adódtak a szervezeti integritási politika és a menedzsment számára arról, hol vannak a sürgős beavatkozási pontok a korrupciós kockázatok csökkentése érdekében, hol célszerű növelni az „ellensúlyozó” kontrollok kiépítettségét.

⁵ BÁGER 2012; PULAY 2021.

Az Integritás Projekt ilyen és hasonló gyakorlati eredményei sokoldalúan felhasználható „minták” arra a célra, hogy a Kormány irányítása és felügyelete alatt álló államigazgatási intézmények évente kötelezően felmérjék a működésükkel kapcsolatos korrupciós kockázatokat, *és a kockázatok kezelésére éves korrupció-megelőzési intézkedési tervet dolgozzanak ki.*

Az integritás erősítésére irányuló számvevőszéki erőfeszítések nemzetközi vonatkozásban is újszerűek, gazdagítják azt a szervezeti integritási programot, amely a 2014 óta minden évben megrendezett *számvevőszéki nemzetközi integritási konferenciák* napirendjén szerepel.

- Az új jogi szabályozás negyedik hatásterületként *a jó kormányzást segítő számvevőszéki tanácsadói szerep erősödését* emelem ki. A másfél évtizeddel korábban megkezdett tanácsadói tevékenység elsősorban az ÁSZ Kutató Intézetének a feladata volt. E funkció – összhangban a nemzetközi tendenciákkal – már az ÁSZ ellenőrzési tevékenységébe is beágyazottan működik, az úgynevezett rendszerszemléletű vagy holisztikus megközelítési ellenőrzésekkel, valamint az ÁSZ szervezetében a projektmenedzsment kultúrájának elmélyítésével, kiemelt figyelemmel a vezetők sokoldalú képzésére. Emellett – a jó kormányzás támogatása érdekében – az ÁSZ szorgalmazza az állammenedzsment működésének megújítását, és így a köztulajdonú társaságok hozzájárulásának emelését a közösségi jóléthez.⁶

A közpénzügyi szabályozás finomhangolásának szükségessége

Az Alaptörvénnyel és az új jogszabályozással, az elmúlt 10 évben tett kormányzati intézkedésekkel, valamint a kapcsolódó tudományos kutatások eredményeivel elért, jól működő közpénzügyi rendszer *további kiegészítését és finomhangolását* részben a jól irányított állam fenntarthatósága, részben a világgazdasági környezet megváltozása indokolja.

A jól irányított állam fenntarthatósága érdekében – többek között – a következő irányú változtatások mérlegelése célszerű.

- Az Alaptörvény és az új szabályok jól szolgálták a jó állami kormányzáshoz szükséges *közpénzügyek hosszú távú fenntarthatóságát*, tekintettel a *globális szintű jó kormányzásban való részvétel igényeire* is. A fenntarthatóság szélesebb körű értelmezése alapján azonban kiegészítésre szorulhatnak azért, hogy a környezeti, gazdasági és társadalmi fenntarthatóságot is minél jobban támogassák. Közülük kiemelt figyelmet érdemel a környezeti fenntarthatóság, amely nagyrészt állami eszközökkel érvényesíthető.

⁶ DOMOKOS 2019.

- A hazai intézményfejlesztés nemzetközi tapasztalataira és eddigi eredményeire építve az állami és önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok esetében elindult az állammenedzsment-*gyakorlat* továbbfejlesztése a közösségi jóléti szolgáltatások színvonalának emelése végett. Ennek érdekében indokolt a folyamatba épített kontroll-mechanizmusokkal, többretű számvevőszéki ellenőrzéssel a társaságok vezetőinek folyamatos értékelése a szabályosság, az eredményesség, a gazdaságosság, az elfogadott stratégia, valamint az etikai és integritási követelmények szempontjából.

A világgazdasági környezet vonatkozásában elsősorban a koronavírus-járvány hatásai, valamint a nemzetközi versenyképesség javítása és a hosszú távú fenntarthatóság indokol közpénzügyi finomhangolást.

- Nyilvánvaló, hogy – az életvédelem és a gazdasági hatások jelenlegi válságkezelése miatt – kialakult költségvetési egyensúlyi helyzet (nagy deficit, megnövekedett államadósság-ráta) nem tartható fenn hosszú távon. Javulása csak a monetáris politikával koordinált módon, fokozatosan történhet.⁷
- A költségvetési egyensúlyi helyzet javítása során – az egymásnak ellentétes hatású folyamatok elkerülése érdekében – kiemelt figyelem kell hogy irányuljon az emelkedő inflációs folyamatokra is.

E folyamatok összehangolása során az eddiginél sokoldalúbb, alternatívabb mérlegelési és értékelési feladatok hárulnak az Állami Számvevőszékre és a Költségvetési Tanácsra, nemcsak az ellenőrzés és a hitelesség, hanem a szükségessé váló új szabályozások mérlegelésének szemszögéből is.

- A versenyképesség és a hosszú távú fenntarthatóság közpénzügyi hatása elsősorban az adórendszeren keresztül nyilvánul meg. Az adórendszer jelentős támogatást nyújthat a versenyképességi és fenntarthatósági célok elérése számára akkor, ha az adóbevételek közvetlenül e célokat szolgálják, vagy ha az adóintézkedéseket szabályozási eszközként használják. (Természetesen ellenkező esetben az adórendszer akadályozza e célok elérését.) Szükséges, hogy e mérlegelés a hazai és a nemzetközi adószabályozás vonatkozásában is megvalósuljon, és ily módon történjen előrelépés a fenntarthatóbb adórendszerek irányába.
- A hosszú távú fenntarthatósággal kapcsolatban távlati kihívást az új hosszú távú fenntartható közgazdasági elmélet kidolgozása jelent, amelyben a gondolati forradalom – Matolcsy György szerint – két alapelvre épül: a fenntarthatóságra és az életelvre.⁸

⁷ KOVÁCS 2020.

⁸ MATOLCSY 2021.

Végül a 10 éves Alaptörvény és nyomában az új jogszabályok hatásairól két összefoglaló megállapítást kívánok tenni. Az egyik: az Alaptörvény elfogadása előtti 10 éves időszakban, minden évben emelkedett az adósságráta, összesen a GDP 52%-áról a 80%-ára, míg az Alaptörvény elfogadás után, tehát a 2012–2019 közötti időszakban minden egyes évben csökkent, összesen a GDP 80%-áról a 65%-ára. A másik: a magyar gazdaság szép eredményeket ért el a foglalkoztatás, a gazdasági növekedés, a lakossági jövedelem és ennek alapján a közösségi jólét területén az elmúlt 10 évben. Különösen említésre méltó, hogy a szegénység és a kirekesztődés jelzőszámai szintén jelentősen, a régiós értékeket meghaladóan javultak.

Felhasznált irodalom

- Állami Számvevőszék (2007): *A közpénzügyek szabályozásának tézisei*. Budapest: Állami Számvevőszék.
- BÁGER G. (2006): Az állami szerepvállalás új vonásai a XXI. századi globalizált világban. In VIGVÁRI A. (szerk.): *Vissza az alapokhoz! Tanulmányok a közpénzügyi rendszer reformjáról*. Budapest: Új Mandátum, 9–41.
- BÁGER G. (2012): *Korrupció: büntetés, integritás, kompetencia*. Budapest: Akadémiai.
- DOMOKOS L. (2019): *Ellenőrzés – a fenntartható jó kormányzás eszköze*. Budapest: Akadémiai. Online: <https://doi.org/10.1556/9789634544746>
- KOVÁCS Á. (2020): Felelős gazdálkodás – Az egyensúlyra törekvő monetáris és fiskális politika sikere Magyarországon. In MERNYEI Á. – ORBÁN B. (szerk.): *Magyarország 2020 – 50 tanulmány az elmúlt 10 évről*. Budapest: Matthias Corvinus Collegium, 479–498.
- Külgazdasági és Külügyminisztérium (2021): *Magyarország Úrstartégléje*. Budapest: KKM. Online: <https://space.kormany.hu/download/7/bd/c2000/Magyarorsz%C3%A1g%20%C5%Borstrat%C3%A9gi%C3%A1ja.pdf>.
- MATOLCSY Gy. (2021): Új Fenntartható Közgazdaság I–II. *Növekedés.hu*, 2021. március 29. és 2021. április 6. Online: <https://novekedes.hu/mag/matolcsy-gyorgy-uj-fenntarthato-kozgazdasag-i>; <https://novekedes.hu/mag/matolcsy-gyorgy-uj-fenntarthato-kozgazdasag-ii>
- PARRAGH B. szerk. (2019): *Ösztönző állam – hatékonyabb vállalatok*. Budapest: Akadémiai.
- PARRAGH B. et al. (2021): A reziliens és innovatív úripar magyar fejlesztési lehetőségei. *Pénzügyi Szemle*, 66(1), 32–48. Online: https://doi.org/10.35551/PSZ_2021_1_2
- PARRAGH B. – KIS N. szerk. (2021): *Az ösztönző állam válságkezelése*. Budapest: Ludovika.
- PULAY Gy. (2021): *Integritásmenedzsment*. Budapest: Akadémiai. Online: <https://doi.org/10.1556/9789634546320>
- VARGA Cs. (2002): *Előadások a jogi gondolkodás paradigmáiról*. Budapest: Szent István Társulat.